

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
 КАФЕДРА філософії
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
 _____ Р. Б. Папірник

« Вересень » 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Педагогіка вищої школи

	<small>(назва навчальної дисципліни)</small>
спеціальність	192 «Будівництво та цивільна інженерія» <small>(шифр і назва спеціальності)</small>
освітньо-професійна програма	«Енергоаудит та енергоефективність в будівництві» <small>(назва освітньої програми)</small>
освітній ступінь	магістр <small>(назва освітнього ступеня)</small>
форма навчання	денна <small>(денна, заочна, вечірня)</small>
розробник	Плаксіна Оксана Іванівна <small>(прізвище, ім'я, по батькові)</small>

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Педагогіка вищої школи» містить відомості про різні сторони діяльності викладача сучасного закладу вищої освіти (ЗВО): в ній викладені основні поняття, що характеризують дидактичну взаємодію викладача і студентів у вищій школі, розкриваються особливості вищої освіти, методи і форми організації навчання у ЗВО. У зв'язку із змінним соціальним замовленням суспільства обґрунтовуються нові підходи до організації навчання у ЗВО. Особлива увага приділяється професіоналізму викладацьких кадрів, співпраці і співтворчості в системі відносин «викладач-студенти». Розглянуто потенціал соціалізації студентів у вищій школі, виховну систему ЗВО і управління в ньому, а також логіку і методику педагогічних досліджень.

Вивчення педагогіки вищої школи необхідно магістрантам, викладачам, аспірантам і буде корисно тим, хто бажає самостійно скласти уявлення про специфіку навчання у вищій школі, методику, технології і виховання в ній.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30		30	
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття				
Самостійна робота, у т.ч:	60		60	
підготовка до аудиторних занять	12		12	
підготовка до контрольних заходів	18		18	
написання і захист рефератів	15		15	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	15		15	
Форма підсумкового контролю			залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Педагогіка вищої школи»: сформувати систему наукових уявлень про сутність і зміст педагогічної діяльності у вищій школі, покращити кваліфікаційний рівень підготовки магістрантів шляхом досягнення більш досконалого знання про спеціалізацію і планування занять у ЗВО, їх цілі, загальну структуру, методи навчання і самостійної роботи студентів у вищій школі.

Завдання дисципліни «Педагогіка вищої школи»:

- ознайомлення і засвоєння студентами основних понять, категорій, термінів педагогіки вищої школи на рівні їх відтворення, тлумачення, застосування;
- вивчення й аналіз соціальних та історичних характеристик системи вищої освіти, змісту, засобів, форм, методів навчання й виховання, особливостей організації самостійної навчальної роботи студентів,
- ознайомлення з напрямками розвитку й формування студентських колективів та системою управління різними ланками закладу вищої освіти,
- оволодіння навиками застосовувати основні методи навчання і форми організації проведення аудиторних занять із студентами, а також здійснювати керівництво їх самостійною роботою і вихованням особистості.

Пререквізити дисципліни: «Філософія», «Політологія», «Психологія і педагогіка».

Постреквізити дисципліни: «Філософія науки» – в рамках навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для отримання наукового ступеня доктора філософії.

Компетентності :

- ЗК 1 Здатність абстрактно мислити, аналізувати, синтезувати;
- ЗК 2 Здатність планувати та управляти часом;
- ЗК 3 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК 5 Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- ЗК 6 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК 7 Здатність до оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ПК 4 Здатність оцінювати техніко-економічні показники проекту з урахуванням впливу організаційно-технологічних факторів.
- ПК 9 Здатність здійснювати аналіз сучасного стану та напрямків енергоефективного розвитку будівництва та цивільної інженерії.
- ПК 12 Уміння використовувати сучасні інформаційні технології і способи їх використання в професійної діяльності;
- ПК 10 Здатність працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами; здатність до системного аналізу.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми СВО ПДАБА 192мп – ЕЕБ – 2020 «Енергоаудит та енергоефективність в будівництві» студент повинен:

знати:

- ЗР 5 наукометричні платформи, сучасні інформаційні і комунікаційні технології в сфері будівництва та цивільної інженерії;
- ЗР 11 основні компоненти системи вищої освіти, зміст, засоби, форми, методи навчання і виховання студентів при плануванні занять у державному ЗВО.

вміти:

- ЗР 5 використовувати наукометричні платформи, сучасні інформаційні і комунікаційні технології в сфері будівництва та цивільної інженерії;
- ЗР 11 використовувати основні компоненти системи вищої освіти, зміст, засоби, форми, методи навчання і виховання студентів при плануванні занять у державному ЗВО;
- УМП 1 системно мислити, застосовувати набуті знання та уміння для формулювання нових ідей і вирішення завдань щодо проектування, будівництва та експлуатації енергоефективних будівель, споруд та цивільної інженерії шляхом комплексного поєднання теорії та практики;

КОМ 1 демонструвати навички усного та письмового спілкування державною та іноземними мовами, використовуючи навички міжособистісної взаємодії, працюючи в міжнародному контексті з фахівцями та нефахівцями в галузі будівн

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог, дискусія) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу, методи контролю.

Форми навчання: групові, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с. р
<i>Змістовий модуль 1. Педагогіка вищої школи</i>					
1. Предмет, завдання та основні категорії педагогіки вищої школи	4	2	-	-	2
2. Сутність явищ і процесів вищої освіти	5	2	-	-	3
3. Зміст освіти у ЗВО як процес взаємодії викладання і навчання, її характер і структура	5	2	-	-	3
4. Викладач вищої школи	8	4	-	-	4
5. Потенціал соціалізації студентів у вищій школі	3	2	-	-	1
6. Основні методи і форми організації навчання у вищому навчальному закладі	7	4	-	-	3
7. Сутність процесу виховання студентської молоді. Методи і форми виховання у ЗВО	6	4	-	-	2
8. Самостійна робота студентів	4	2	-	-	2
9. Логіка і методика педагогічного дослідження	7	4	-	-	3
10. Контроль, моніторинг та оцінка якості професійної підготовки майбутніх фахівців	4	2	-	-	2
11. Управління у вищій школі	4	2	-	-	2
Підготовка до контрольних заходів	18				18
Написання та захист реферату	15				15
Разом за змістовим модулем 1	90	30	-	-	60
Усього годин	90	30	-	-	60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<p><u>Предмет, завдання та основні категорії педагогіки вищої школи.</u> Предмет, мета і завдання педагогіки вищої школи, її основні категорії і функції (аналітична, прогностична, проєктивно-конструктивна). Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками про людину і суспільство. Домінуючий вплив на неї філософії, антропології та психології.</p>	2
2	<p><u>Сутність явищ і процесів вищої освіти.</u> Освіта як сфера соціальної практики і предмет теорії. Суб'єктивний досвід людини, об'єктивізований досвід людства, його засвоєння і освіта. Кероване засвоєння, основні його парадигми. Вища освіта, інтеграція науки і освіти у вищій школі.</p> <p>Сучасна багаторівнева система вищої освіти в Україні, її характеристика: навчальні заклади, принципи (доступність, рівність, гуманізм, демократизм та ін.), освітньо-кваліфікаційні рівні.</p>	2
3	<p><u>Зміст освіти у ЗВО як процес взаємодії викладання і навчання, її характер і структура.</u> Дидактика - теоретична основа взаємодії викладача і студентів в учбовому процесі вищої школи, її завдання. Методологічна і психологічна основи навчання у ЗВО. Системно-діяльнісний підхід до навчання і зміст освіти у ЗВО. Рушійні сили процесу навчання. Функції навчання у ЗВО.</p> <p>Спеціалізація навчання в сучасній вищій школі. Система стандартів вищої освіти.</p>	2
4 5	<p><u>Викладач вищої школи.</u> Особистість педагога вищої школи. Професійна культура і професійна етика викладача вищої школи, структура його діяльності. Професійна самосвідомість і саморозвиток викладача.</p> <p>Сутність і структура педагогічного спілкування. Державні і міжнародні вимоги для досягнення кваліфікації "Викладач вищої школи". Підвищення кваліфікації викладачів вищої школи.</p>	4
6	<p><u>Потенціал соціалізації студентів у вищій школі.</u> Особистість як суб'єкт і об'єкт діяльності. Розвиток особистості як педагогічна проблема: рушійні сили, умови і механізми розвитку особистості. Сутність соціалізації і її етапи. Студентський колектив, його риси, види колективів і стадії розвитку колективу. Управління соціалізацією у ЗВО. Планування і вибір життєвого шляху особистості.</p>	2
7 8	<p><u>Основні методи і форми організації навчання у вищому навчальному закладі.</u> Основні типи навчання у вищій школі. Відмінність між методом, формою організації і засобом навчання у ЗВО. Поняття про методи навчання, їх класифікація. Дидактичні вимоги до методів навчання і їх вибір. Активні методи навчальної роботи.</p> <p>Аудиторні заняття. Традиційна лекція у ЗВО: сутність, дидактичні функції, особливості організації і проведення. Сутність і особливості підготовки, організації і проведення семінару у ЗВО, різновиди семінарських занять. Практики студентів, види практик.</p>	4
9 10	<p><u>Сутність процесу виховання студентської молоді.</u> Методи і форми виховання у ЗВО. Уточнення поняття "виховання" для умов вищої школи і необхідність опори цілей виховання на цілі розвитку суспільства. Парадигми виховних систем у ЗВО. Ядро моральності, принципи і</p>	4

	завдання національного виховання студентської молоді. Основні напрями виховання студентів. Сутність і структура виховної системи ЗВО. Куратор академічної групи, його функції і завдання. Методи виховання у ЗВО. Роль студентського самоврядування у виховній системі вищої школи.	
11	<u>Самостійна робота студентів.</u> Зміст самостійної роботи студентів у ЗВО та її завдання. Форми самостійної роботи студентів. Методика керівництва самостійною роботою у ЗВО. Ефективність самостійної роботи студентів: умови її підвищення та критерії. Форми контролю самостійної роботи у ЗВО.	2
12 13	<u>Логіка і методика педагогічного дослідження.</u> Сутність педагогічного дослідження, його категорії (педагогічна проблема і тема; об'єкт, предмет, гіпотеза, мета; завдання дослідження). Умови забезпечення ефективності педагогічних досліджень і принципи їх організації: об'єктивності; врахування безперервних змін, розвитку досліджуваних явищ; системності та ін. Методологічні основи педагогічного дослідження та його етапи. Проблема методу науково - педагогічного дослідження; їх класифікація за трьома групами.	4
14	<u>Контроль, моніторинг та оцінка якості професійної підготовки майбутніх фахівців.</u> Мета і завдання контролю навчання у ЗВО. Функції контролю. Форми організації контролюючих заходів. Моніторинг в системі навчання вищої школи. Рейтингова система контролю та оцінки знань студентів. Модульний контроль, критерії оцінки знань студентів в ході його. Залік та екзамен, критерії оцінювання знань на них. Система комплексної оцінки якості підготовки майбутніх фахівців.	2
15	<u>Управління у вищій школі.</u> Сутність, функції і принципи управління освітніми системами, структурно-функціональна модель вищого навчального закладу. Принципи і система управління вищим навчальним закладом. Органи управління вищим навчальним закладом і органи суспільного самоврядування в ньому. Студентське самоврядування в сучасних соціокультурних умовах: права і обов'язки студентів, форми і зміст їх діяльності.	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	12
2	Підготовка до контрольних заходів	18
3	Виконання та захист реферату	15
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
4	3. <u>Зміст освіти у вищій школі як процес взаємодії викладання і навчання.</u> Сучасні підходи до дидактичної взаємодії. Дидактична взаємодія та	5

	<p>підходи до неї, запропоновані сучасними дослідниками (Л. Кондрашова, А. Кузьмінський, В. Ортинський, Р. Піонова та ін.). Зміст особистісно-орієнтованого і задачного підходів. Імітаційно-ігровий підхід до дидактичної взаємодії. Суть дидактичної взаємодії згідно діалогічного підходу. Компетентісно-креативний підхід до дидактичної взаємодії у ЗВО.</p> <p>7. <u>Сутність процесу виховання студентської молоді. Основні напрями, методи і форми виховання.</u> Зміст національного виховання у вищій школі, його зв'язок з менталітетом українців. Зміна лінії поведінки керівника колективу залежно від стадій його розвитку. Змодельуйте особливості певних дій первинного колективу і його керівника залежно від стадії розвитку (виконання суспільних задач; організація дозвілля; визначення заохочень і осуду і т. п.). Основні умови успішності розвитку студентського колективу, місце лідера в його життєдіяльності. Зв'язок між напрямками і методами виховання у ЗВО. Сутність самовиховання особистості</p> <p>9. <u>Логіка і методика педагогічного дослідження.</u> Принципи організації педагогічних досліджень: виділення основних факторів; урахування об'єктивних протиріч; єдності історичного і логічного та ін., єдності дослідного і навчально - виховного процесів; поєднання аспектного і цілісного підходів.</p> <p>Методи кількісної обробки результатів; методи емпіричного дослідження; методи теоретичного дослідження в сфері педагогіки.</p>	5
		5

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: письмова робота, усне опитування, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка із дисципліни, яка виставляється в залікову відомість, є сумою балів, нарахованих за наступні види робіт:

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект лекцій та самостійної роботи (конспект першоджерел)	14
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24
4	Підготовка, виконання та захист реферату	15
5	Виконання поточної контрольної роботи	32
		100

Бали за відвідування лекцій:

15 - відвідування лекцій без пропусків.

Бали за конспект:

14-12 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал;

11-7 - конспект не повний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

6-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та завдань самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентом в усній формі:

24-19 - студент добре опрацював весь матеріал з глибоким його усвідомленням, добре орієнтується у питаннях;

18-12 - конспект майже повний, але студент не володіє інформацією в повному обсязі;

11-6 - в конспекті відсутні деякі теми і відповідно студент знає не весь матеріал;

5-1 - відсутня більша частина матеріалу, студент поставився формально.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у **15** балів:

15-12 - реферат виконаний із врахуванням всіх вимог; студент показав вільне володіння матеріалом;

11-7 - реферат містить помилки у оформленні; студент в цілому орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає помилки;

6-1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки; студент частково володіє матеріалом.

Виконання контрольної роботи поточного контролю оцінюються у 32 бали. Робота містить два питання, кожне з яких оцінюється від 32 до 1 балів. Бал за роботу вираховується як середній бал за два питання.

32-28 - студент володіє матеріалом, дає визначення, типології, посилається на приклади сучасних наук і педагогіки вищої школи, соціальних подій та процесів;

27-23 - студент в основному орієнтується в матеріалі, але допускає неточності, незначні помилки, обізнаний в педагогіці вищої школи;

22-15 - студент лише частково розкриває питання, слабо в них орієнтується, погано ознайомлений із теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують;

14-1 - студент невірно відповідає на питання, або недостатньо в необхідному обсязі, не цікавиться педагогікою вищої школи, сучасним науковим та суспільним життям.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Порядок відпрацювання пропущених занять передбачає усне відпрацювання теми заняття з наданням конспекту лекції. Пропущені заняття обов'язково мають бути відпрацьовані на консультації викладача в час не пізніше до дати контрольного заходу. Студенти, які не відпрацювали пропущені заняття, до поточного контролю не допускаються.

У випадках **несвоєчасного виконання завдань без поважної причини** (відпрацювання пропущених занять та ін.) студенту нараховується не більше 70% від максимального балу за даний вид роботи.

Студенти несуть відповідальність за **порушення принципів академічної доброчесності**. При виявленні **плагіату** в рефераті робота вважається повністю не зарахованою. У разі виявлення списування (виконання аудиторної письмової роботи із залученням зовнішніх джерел інформації, заборонених до використання: шпаргалки, мікронавушники, телефони, планшети тощо) і фальсифікації (представлення контрольної роботи, яка виконана іншими особами, як власної) під час контрольного заходу студент відсторонюється від участі в ньому або отримує незадовільну оцінку.

Відповідальність здобувачів освіти за порушення принципів академічної доброчесності передбачає:

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку, тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування із навчального закладу.

Поведінка в аудиторії.

Вивчення дисципліни вимагає від студентів обов'язкового відвідування лекційних

занять. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно статуту академії (неприпустимість пропусків, запізнь, обов'язкове відключення телефонів та ін.).

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т. п.) студенти повинні беззаперечно виконувати правила поведінки, які приведені в інструкціях для ситуацій, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 р. // Збірник основних нормативних актів про вищу освіту ... - Харків, 2003.
2. Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту МОН України <http://www.mon.gov.ua/ua/>
3. Алексюк АМ. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. – К.: Либідь, 1998.
4. Алексюк АМ. Педагогіка вищої освіти України: Курс лекцій. – К., 1993.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Метод, посіб. для студ. магістратури. – К.: Центр навч. літ., 2003.
6. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки та психологи вищої школи України. – К.: ІНТЕЛ, 1995.
7. Гликман, И.З. Управление самостоятельной работой студентов (системное стимулирование): Учеб. пособие / И. З. Гликман. – М., ЛГОО, 2002.- 23 с.
8. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – Київ: Либідь, 1997.
9. Зеер Э.Ф. Психология профессионального образования / Зеер Э.Ф. –
10. М.: «Академия». – 2009. – 384 с.
11. Зеер, Э.Ф. Психология профессионального развития / Э.Ф. Зеер. – М.: «Академия». – 2007. – 240 с.
12. Казанская, К. О. Возрастная психология: конспект лекций / К.О. Казанская - М.: А-Приор, 2007. – 160 с.
13. Кондрашова Л.В. Основы дидактики высшей школы: [учебно- методическое пособие] /Л.В. Кондрашова. - Херсон: ХНТУ, 2011. - 326 с.
14. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Підручник. – Київ: Знання, 2005. - 486 с.
15. Марушкевич А.А. Педагогіка вищої школи. Теорія виховання (Цикл лекцій). – Київ, 2005.
16. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. О.Г. Мороза. –К.: НПУім. М. Драгоманова, 2001.
17. Основні засади розвитку Вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.)/ За ред. В.Г. Кременя. – Тернопіль, 2004.
18. Педагогіка и психология высшей школы: Учебное пособие / Ответственный редактор М. В. Буланова-Топоркова. – Ростов-на-Дону:Феникс, 2002.
19. Персоналії в історії національної педагогіки: 22 видатних українських педагоги: Підручник. – К.: Професіонал, 2004.
20. Полат Е.С. Педагогические технологии дистанционного обучения / Е.С. Полат, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. – М.: «Академия», - 2008. - 400 с.
21. Пономарева, М.А. Общая психология / Пономарева М.А., Сидорова М.В. – М.: ТетраСистемс, 2011. – 235 с.
22. Попков, В.А. Дидактика высшей школы. / Попков В.А., Коржуев А.В. – М.: «Академия», 2008.- 224 с.
23. Руденко Ю. Українська козацька педагогіка: витоки, духовні цінності, сучасність. – К.: МАУП, 2007.

24. Сафонова Т.В. Проектирование педагогической технологии модульного обучения в вузе / Т.В. Сафонова. – Глазов: Глазов. Гос. пед. ин-т, 2000. – 89 с.
25. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – с.
26. Фініков Т. Сучасна вища освіта: світові тенденції України. – К.: Таксон, 2002.
27. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи. 2-ге видання, доповнене. – К.: «Академвидав», 2010. – 456 с.
28. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели, содержание, творчество. – М.: Академия, 2002. – 224 с.
29. Чернилевский Д.В. Дидактические технологии в высшей школе. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 436 с.
30. Шабанова Ю.О. Системний підхід у вищій школі: підруч. для студ. магістратури / Ю.О. Шабанова; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2014. – 120 с.

Допоміжна

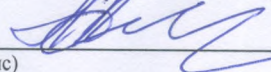
1. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти на рубежі століть // Вища освіта України. – 2001. – № 1. – С 11-17.
2. Аникеева Н.П. Психологический климат в коллективе. – М.: Просвещение. 1989.
3. Белозерцев, Е.П. Педагогика профессионального образования / Е.П. Белозерцев, А.Д. Гонеев, А.Г. Пашков – М.: «Академия», – 2008. – 368 с.
4. Болубаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К.: Компас, 1997.
5. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе. – М.: Высш. школа, 1991.
6. Вех І. Особистісно-зорієнтоване виховання – нова філософія // Педагогіка толерантності. – 2001. – № 1.
7. Грішнова О А. Людський капітал (формування в системі освіти і професійної підготовки). – К.: Знання, КОО, 2001.
8. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К.: Райдуга, 1994.
9. Джурицкий А.Н. Развитие образования в современном мире. – М.: Владос, 1999.
10. Загвязинский В.И. Теория обучения: Современная интерпретация: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М., 2001.
11. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. – К.: Школяр, 1997.
12. Лихачев В.Т. Философия воспитания. – М.: Прометей, 1995.
13. Лутпай В.С. Філософія сучасної освіти. — К., 1996.
14. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: Історія, досвід, уроки. – К.: Либідь, 1992.
15. Макаренко А.С. Коллектив и воспитание личности. – М.: Педагогика, 1972.
16. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2003.
17. Михальченко Н. Украинское общество: трансформация, модернизация или лимитроф Европы? – К., 2001.
18. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта України. – 2002. — 23 квітня.
19. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001.
20. Педагогічна майстерність / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997.
21. Рогинский В.М. Азбука педагогического творчества. – М.: Высш. шк., 1990.
22. Сірополко С. Історія освіти в Україні. – К.: Наук. думка, 2001.
23. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К., 2000.
24. Современная дидактика. – СПб.: Питер, 2001.

25. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості // Вибрані твори: В 5 т. – Т. 1. – К.: Рад. шк., 1976.
26. Ушинський К.Д. Твори: В 6 т. – К.:Рад. шк., 1952. –Т. 1.
27. Філософія освіти XXI століття: проблеми і перспективи: 36. наук, праць. – Вип. 3. – К.: Знання, 2000.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Андреев А.А. Педагогика высшей школы. - <http://www.twirpx.com/file/19229/>
2. Буланова-Топоркова М.В. Педагогика и психология высшей школы: учебное пособие. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. – 544 с. - <http://www.pedlib.ru/Books/1/0266/index.shtml>
3. Вища освіта України № 3 (додаток 2). Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. Київ-Кіровоград, 2014. – 383 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Vyscha_osvita_Ukrainy/2014_N3_54_dodatok_2.pdf
4. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/>
5. Единое окно доступа к образовательным ресурсам. - <http://window.edu.ru/>
6. Кремінь В.Г. (ред.) Педагогіка вищої школи. – К.: Педагогічна думка. – 2008. 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/816365/>
7. Крулехт М. В. Педагогика высшей школы: чему и как учить студентов гуманитарного университета. - <http://www.zpu-journal.ru/zpu/contents/2009/1/krulekht/>
8. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Підручник. – Київ: Знання, 2005. - 486 с. - <http://www.info-library.com.ua/books-text-4052.html>
9. Курс лекцій з дисципліни «Психологія і педагогіка вищої школи. Донецьк, ДГМА, 2013. – 87 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/pipvw/do/kl.pdf>
10. Пионова Р.С. Педагогика высшей школы: Учеб. пособие / Р.С.Пионова. - Мн.: Университетское, 2002. - 256 с. [Электронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/1806274/>
11. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. - <http://www.gumfak.ru/pedagog.shtml6>.
12. Федеральный портал «Российское образование». - <http://www.edu.ru/>
Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество. - <http://www.gumfak.ru/pedagog.shtml.gumfak>

Розробник (О. І. Плаксина)
(підпис)

Гарант освітньої програми (О.В. Адегов)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
філософії

Протокол від « 18 » вересня 2020 року № 2